

UNIVERSITETET I OSLO

Utdannings- og forskningsdepartementet

200308893 99 011
Universitetsdirektøren

Boks 1072 Blindern
N-0316 Oslo

Besøksadresse:
Administrasjonsbygningen, 9. et.

Ref.: 05/6994
Oslo, 11. april 2005
Saksbehandler: Yngve Sjøgreen Foss

Telefon: +47 22 85 50 50
Telefaks: + 47 22 85 44 42

BIBSYS – framtidig organisering og oppgaver - høring

Det vises til høringsbrev av 07.12.2004.

Universitetet i Oslos syn

Universitetet i Oslo (UiO) slutter seg i hovedtrekk til utredningens analyser og hovedkonklusjoner. Tiden er inne for en reform av BIBSYS. UiO vil understreke behovet for en snarlig avklaring av BIBSYS' framtidige organisering og oppgaver.

Nedenfor kommenteres enkelte av utvalgets forslag.

BIBSYS som redskap i forskning og utdanning

BIBSYS er et svært viktig redskap for gjenfinning av litteratur i forskning og utdanning, og vi er helt avhengig av at systemet fungerer optimalt. Dette både av hensyn til interne rutiner og effektiv utnyttelse av våre ressurser og av hensyn til brukerne, tilsatte og studenter ved universitetet. BIBSYS er mer enn et teknisk system. Gjenbruk av bibliografiske data, utveksling av bibliotekfaglig kompetanse og samarbeid mellom de ulike bibliotekene har en egenverdi, i tillegg til det hjelpemidlet BIBSYS er for hver enkelt deltakende institusjon.

Samspeillet i UH-sektoren

Utviklingen av ny teknologi vil påvirke biblioteksektoren. Dagens situasjon vil kunne endre seg sterkt i de kommende årene. Dette får spesielt konsekvenser i forhold til behovet for samspill mellom systemer som BIBSYS kontrollerer, og de omliggende systemene i sektoren. Det forhold at det nå kommer andre aktører til, får konkrete konsekvenser for BIBSYS felleskatalog og de basis-tjenester BIBSYS bør tilby. Noen eksempler følger:

- Bibliografiske poster kan genereres eller oppdateres utenfor BIBSYS, og derfor må BIBSYS kunne tilby tilstrekkelige import-løsninger. Dette har Universitetet i Oslo ved DUO (Digitale utgivelser ved Universitetet i Oslo) bedt om i lang tid – om lag fire år – og det har enda ikke kommet på plass

- Aktører utenfor BIBSYS trenger data fra felleskatalogen. BIBSYS må tilby gode eksportløsninger. Eksempelvis har FRIDA (Forskningsresultater, informasjon og dokumentasjon av vitenskapelige aktiviteter) enda ikke mottatt dataposter fra BIBSYS.

Dette understreker behovet for på kort sikt import- og eksportløsninger, og på mellomlang sikt et stabilt, veldefinert applikasjonsgrensesnitt mellom felleskatalogen og omliggende systemer.

Videre kan det forutsettes at de framtidige hovedsystemene i UH-sektoren vil være modulære og web-tjeneste orientert. Dette stiller også krav til grensesnittene mellom felleskatalogen og omliggende systemer for å legge til rette for tettest mulig integrasjon med de øvrige systemene. Et eksempel på dette er avlevering av bibliografisk informasjon til framtidige læringsadministrasjonssystemer og til framtidige studentportaler, og på noe lengre sikt en tjenestemessig integrasjon. Eksempler på andre komponenter er biblioteksportalen, der de fire universitetsbibliotekene har valgt sin egen løsning uavhengig av BIBSYS, FRIDA der deler av funksjonaliteten tilbys av BIBSYS, men der sektoren likevel har valgt å lage en bedre behovstilpasset løsning i annen regi, og sist men ikke minst de lokale fulltekstdatabasene. Disse forholdene gjør at det bør velges en organisasjonsform og et eierskap for BIBSYS som sikrer at samspillet mellom felleskatalogen og omliggende systemer blir tillagt tilstrekkelig vekt. Dersom dette ikke tas tilstrekkelig på alvor, kan vi ende med en lukket felleskatalog. Det vil begrense bekymringsverdig sterkt de mulighetene vi får til å integrere biblioteksektoren i den framtidige informasjonsstrukturen vi bygger i UH-sektoren.

BIBSYS's rolle i et nasjonalt landskap

Utvalget tar for lett på BIBSYS sin rolle i et nasjonalt landskap. Vi savner spesielt en grundigere diskusjon av samspillet i et framtidig Norsk digitalt bibliotek, som i dag er et prosjekt under ABM-utvikling, finansiert av Kirke- og kulturdepartementet. Vi understreker igjen behovet for åpne løsninger og utforming av grensesnittene mellom felleskatalogen og omliggende systemer for å legge til rette for tettest mulig integrasjon.

Egenutvikling kontra kjøp

Utvalget har ikke tatt stilling til om BIBSYS kan erstattes av et annet biblioteksystem, men anbefaler at en slik vurdering foretas. UiO støtter denne anbefalingen. Ved en slik vurdering må det imidlertid tas hensyn til de verdier ved BIBSYS som ikke er så lett å måle eksakt, som samarbeid, kompetansedeling mv.

UiO støtter anbefalingen om at egenutvikling i større grad enn hittil bør kombineres med kjøp av kommersielle produkter. Vi er imidlertid skeptiske til at BIBSYS skal få rollen med å utforme kravspesifikasjoner, i samarbeid med bibliotekene. Vi mener at BIBSYS her i noen tilfeller kan få en dobbeltrolle, spesielt der BIBSYS har ønsket å utvikle tjenestene selv. UiO er enig i at BIBSYS bør kunne løse enkelte utviklingsoppgaver på oppdrag fra ett eller flere bibliotek.

Organisatoriske endringer

UiO støtter anbefalingene om de organisatoriske endringene: profesjonaliseringen av styrefunksjonen, nedleggelse av BIBSYS' råd og av referansegruppene. Vi har hatt gode erfaringer med statusmøter med BIBSYS, både der UiO/UB har deltatt alene og der vi har deltatt sammen med de andre universitetsbibliotekene. Dette bør videreføres for alle typer deltakende medlemsinstitusjoner.

Finansiering

UiO er enig i det utvalget sier om BIBSYS' nasjonale oppgaver. BIBSYS er en viktig del av en nasjonal infrastruktur for forskning og utdanning. Det er viktig at det skilles mellom de oppgavene BIBSYS utfører i forhold til Nasjonalbiblioteket og de oppgavene BIBSYS har i forhold til primæroppgavene til de øvrige deltakende institusjoner. Dette bør gjenspeiles i finansieringen. Vi støtter den foreslåtte tredelingen av finansieringen.

Organisasjonsform

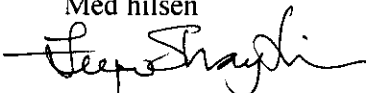
Utvalget har i sin innstilling vurdert alternative organisasjonsmodeller for BIBSYS, og har lagt til grunn at alternativene enten er videreføring av dagens tilknytning til NTNU gjennom egen avtale som et forvaltningsorgan, eller som et eget aksjeselskap.

UiO er enig med utvalget i at etablering av et statsaksjeselskap er en mulig framtidig organisasjonsform for BIBSYS som helhet. Utvalget har imidlertid etter vårt syn ikke utredet de økonomiske og administrative konsekvensene av en slik etablering.

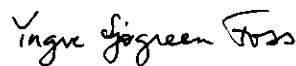
UiO mener at UFD bør stå som eier av BIBSYS som aksjeselskap og være generalforsamling. Eierskap knyttet til UFD vil stadfeste at BIBSYS først og fremst er og skal være et sentralt redskap for UH-sektoren. UiO legger til grunn at BIBSYS er en viktig infrastruktur for forskning og høgere utdanning og at UFD gjennom sitt eierskap best kan bidra til at BIBSYS kan dekke sektorens framtidige behov. Behovet for integrasjon og fellesløsninger i det nasjonale landskapet kan ivaretas ved at Kirke- og kulturdepartementet sikres plass i styret.

I utredning avgitt 11. 04.05 har advokatfirmaet Thommessen utredet flere alternative måter å organisere BIBSYS på. Utredningen vil bli oversendt departementet i egen ekspedisjon. Vi ber departementet vurdere de alternative organisasjonsformene som er gjennomgått i utredningen.

Med hilsen

Inger Stray Lien
assisterende universitetsdirektør

Yngve Sjøgreen Foss
seniorrådgiver